

פרשת ויחי "לא יסור שבט מיהודה"

- לפני שניגשים לרמב"ן יש לעיין בפסוק ולעמוד על הקשיים העיקריים בפשט הפסוק:
1. "לא יסור שבט מיהודה" וכו' - איזו הבטחה יש כאן, הרי היו לפחות ארבע תקופות בהיסטוריה היהודית שנראה שהבטחה זו הופרה, מהן?
2. "עד כי יבוא שילה" - מהו שילה? ומהי כוונת הפסוק "עד", הרי אם הכוונה לדוד או למלך המשיח, מאז נתחזקה המלוכה בידי שבט יהודה? תנסה לפרש את הפסוק בלי להזדקק למפרשים כלשהם.
  3. עיין אונקלוס, רש"י, רשב"ם, וא"ע. לפי כל אחד מן המפרשים יש לעמוד על שלש נקודות: א) "לא יסור שבט מיהודה" - על איזה שבט מדובר? ב) מהו שילה? ג) מהו עד כי יבא?
ועכשיו לרמב"ן:
4. מהו הפירוש הראשון שהרמב"ן דוחה אותו?
5. לפי הרמב"ן, שילה הוא "בנו", מה הקשר המילולי בין שילה לבנו? (עיין דברים כח, נז).
  6. מהו פירושו של א"ע? ולמה אין הרמב"ן מקבל את פירושו?
7. שימו לב: האם א"ע מתמודד עם הקושי שמלכות שאול מעמידה על פסוקנו?
8. איך רש"י מתרץ את ענין מלכות שאול בפסוקנו?
9. איך הרמב"ן מגדיר את מלכות שאול? (דברי הרמב"ן כאן הם יסודיים ביותר, שהם המקור העיקרי להסבר תופעת מלכות שאול, שנראית שנועדה לכשלון מלכתחילה - שהרי נקבעה מקדמת דנא שמלכות המשיח תצא מהשושלת של יהודה - פרץ - דוד.)
10. איך הרמב"ן מסביר את דברי הנביא שלולא חטא שאול היה מלך על ישראל לעולם?
11. הרמב"ן מביא שתי "סנריות" אפשריות לולא חטאו של שאול. האם ניתן להביא ראיה מן המקרא לאחת מן האפשרויות? (עיין שמואל א כג, יז).
  12. לפי הרמב"ן מלכי ישראל שלא היו משבט יהודה חטאו בזה, שעברו על דברי יעקב אבינו כאן. האם גם ירבעם חטא בזה?
13. במה נענשו בית חשמונאי, שגם הם עברו על ענין זה?
14. הרמב"ן מעלה אפשרות שבית חשמונאי חטאו בעוד דבר, מהו?
15. לעומת הרמב"ן שמסתייג מהתנהגות בית חשמונאי, עיין בדברי הרמב"ם בתחילת הלכות חנוכה (פ"ג הל' א).